

Nr 601

Av herr **Johansson** i Växjö m. fl., om utredning angående barna- och ungdomsvården.

(Lika lydande med motion nr 642 i Första kammaren)

Samhällets insatser och åtgärder för ungdomsfostrande och barna- och ungdomsvårdande verksamhet har under de senaste åren vidgats. Större vikt läggs därigenom vid förebyggande åtgärder och att i mindre grad än tidigare kräva anstaltsvård för de s. k. lindrigare vanartsfallen. Här må särskilt framhållas att det är av synnerligen stor vikt att arbetet med förebyggande åtgärder ägnas uppmärksamhet. Som särskilt viktiga områden må nämnas samhällets möjligheter att ordna dag- och fritidshem samt fosterhemsverksamheten.

Brottslighet och andra missanpassningssymtom bland barn och ungdomar visar en tendens att öka och går också allt längre ned i åldersgrupperna. Eftersom andra åtgärder i första hand provas, är det klientel som tillförs ungdomsvårdsskolorna ungdomar som tidigare varit föremål för samhällets reaktion. Ungdomsvårdsskolornas elever är ofta svårt skadade, beroende på anlags- och miljöfaktorer.

Vid ungdomsvårdsskolorna finns ca 1 000 ungdomar mellan 13 och 20 år intagna för vård. Ungefär lika många är efter genomgången vård inom skolan föremål för »eftervård», vård utom skolan. Alltför stor sammanblandning av svårt men på olika sätt skadade ungdomar förekommer. Det är förenat med stora svårigheter att »följa upp» vården efter ungdomsvårdsskolan, vården utom skolan, innan eleven helt kan utskrivas. Ofta kan man inte tala om vård utom skolan. Kontakten skolan (vårdaren-eleven-vårdfamiljen), vårdkollektivet, inskränker sig till ett minimum; kontakt kanske förekommer endast när negativa resultat måste rapporteras. Vi anser det därför nödvändigt med en kvalitativ förstärkning av resurserna för ungdomsvårdsskoleelevernas vård utom skolan. Till varje skola borde höra ett ungdomshem, med några få platser, som kunde fungera som sluss ut mot samhället. Personalen vid ungdomsvårdsskolan och ungdomshemmet kunde gemensamt diskutera och följa en behandlingsplan för varje elev. Skolan har samma ansvar för eleven oberoende om denne vårdas inom eller utom skola. Verksamhet liknande Skid- och friluftsförbundets lägerverksamhet, benämnd Operation Vildmark, bör understödjas och vidareutvecklas. Man bör sikta till så individualiserad vård som möjligt; detta gäller vård såväl inom som utom skolan.

En ökad upprustning av skolorna med små differentierade skolor är en angelägen uppgift, likaså ett intensifierat forskningsarbete för att kunna effektivisera vård- och behandlingsmetoderna. Ungdomsorganisationernas roll och möjlighet att medverka i vårdarbetet vare sig det gäller förebyggande verksamhet, fritidsverksamhet vid skolorna eller vård utom skolan har hittills inte ägnats tillräcklig uppmärksamhet.

Särskild uppmärksamhet bör ägnas behandlingsforskning, i syfte att kunna förbättra och effektivisera vård- och behandlingsmetoderna, möjligheterna till en förstärkning av resurserna för vård utom skola samt ungdomsorganisationernas insatser på olika områden. I detta sammanhang bör även ansvarsfördelningen mellan stat, landsting och primärkommun prövas och i anslutning därtill, i så fall, kostnadsfördelningen beaktas.

Med stöd av ovanstående hemställas,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om tillsättandet av en utredning om förbättrad barna- och ungdomsvårdande verksamhet.

Stockholm den 26 januari 1966

Bertil Johansson
i Växjö

Claes Elmstedt

Johannes Antonsson